

วิธีการดำเนินการวิจัย

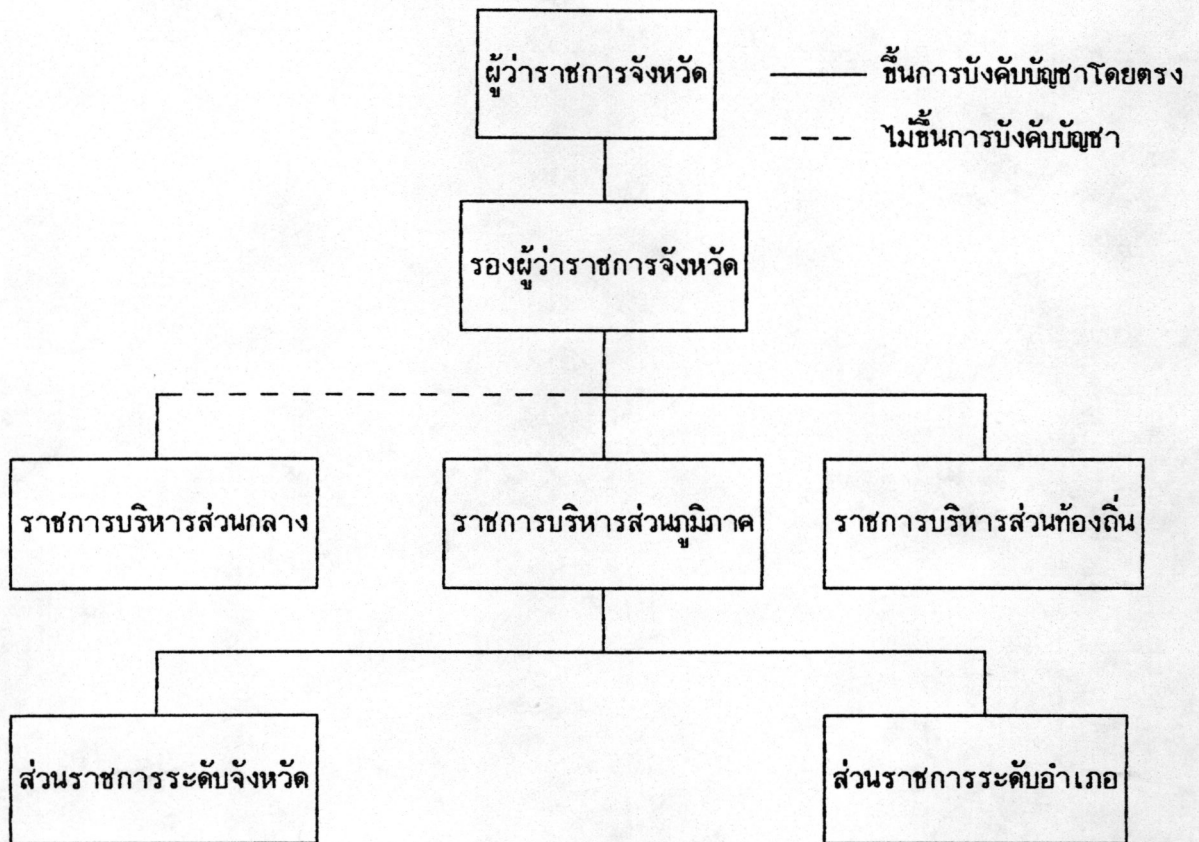
ในการวิจัยเรื่อง "ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณีบทบาทและการเป็นผู้นำของ นางจรัสศรี ทิพย์ศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๓๖ นั้น ได้ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามและวิธีการวิจัยการดังนี้ คือ

ก. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยอื่น ๆ เพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษา

ข. ศึกษาภาคสนาม (Field Survey) ได้นำความรู้ในทางทฤษฎีและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบความคิดและกำหนดแบบการวิจัย แล้วจึงนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่ม เพื่อหาข้อบกพร่อง หลังจากนั้นจึงกลับมาปรับปรุงแบบสอบถาม และหัวข้อในการสัมภาษณ์ให้รัดกุมยิ่งขึ้น เมื่อได้แบบสอบถามตามที่ต้องการแล้ว จึงได้นำไปใช้สำรวจกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากประชากรชาวจังหวัดนครนายกต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรชาวจังหวัดนครนายก ซึ่งจากการสำรวจเมื่อสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๓๗ มีประชากรทั้งสิ้น ๒๓๓,๑๖๒ คน แยกเป็นชาย ๑๑๕,๔๗๙ คน หญิง ๑๑๗,๖๘๓ คน แต่เนื่องจาก ในการดำเนินการวิจัย เพื่อทราบความคิดเห็นของประชากรในเรื่องการยอมรับบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง โดยตรงนั้นกระทำได้ยากและไม่สะดวก เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่ประชาชนทุก ๆ คน ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยใกล้ชิด เพียงพอที่จะตรวจสอบการทำงานหรือบริหารงานโดยตรงได้ ดังนั้นจึงได้ทำการสัมภาษณ์และออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leader) ในทุกกลุ่มสาขาอาชีพที่เป็นชนชั้นนำของจังหวัดและหัวหน้าหน่วยราชการของจังหวัด หรือตำแหน่งรอง ๆ ลงมาที่ทำงานเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับท่านผู้ว่าหญิง จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๘ คน จากจำนวนที่ส่งแบบสอบถามออกไปทั้งสิ้น ๑๘๐ คน ทั้งนี้โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยโครงสร้างราชการบริหารส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นจังหวัดนครนายกดังต่อไปนี้

ราชการบริหารส่วนกลาง

๑. ศาลจังหวัด	๑๑. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครนายก
๒. สำนักงานอัยการจังหวัด	๑๒. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครนายก
๓. โรงเรียนนายร้อย จปร.	๑๓. สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดนครนายก
๔. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	๑๔. ศูนย์ช่างสหกรณ์ที่ ๒
๕. โรงพยาบาลนครนายก	๑๕. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
๖. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	๑๖. การไฟฟ้านครนายก
๗. สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด	๑๗. การประปานครนายก
๘. วิทยาลัยเทคนิคนครนายก	๑๘. โทรศัทพ์นครนายก
๙. วิทยาลัยการอาชีพนครนายก	๑๙. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขนครนายก
๑๐. โครงการชลประทานจังหวัด	๒๐. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

¹ ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, "ข้อมูลสถิติสำคัญจังหวัดนครนายก,"

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

ก. ส่วนราชการจังหวัด

๑. สำนักงานจังหวัด	๑๗. สำนักงานป่าไม้จังหวัด
๒. ที่ทำการปกครองจังหวัด	๑๘. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
๓. ตำรวจภูธรจังหวัด	๑๙. สำนักงานประมงจังหวัด
๔. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด	๒๐. สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
๕. สำนักงานที่ดินจังหวัด	๒๑. สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัด
๖. สำนักงานโยธาธิการจังหวัด	๒๒. สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
๗. สำนักงาน รพช. จังหวัด	๒๓. สำนักงานประกันสังคมจังหวัด
๘. สำนักงานผังเมืองจังหวัด	๒๔. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด
๙. ที่ทำการ เรือรบจังหวัด	๒๕. สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๑๐. สำนักงานสรรพากรจังหวัด	๒๖. สำนักงานจัดหางานจังหวัด
๑๑. สำนักงานสรรพสามิตจังหวัด	๒๗. สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคม
๑๒. สำนักงานคลังจังหวัด	๒๘. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
๑๓. สำนักงานราชพัสดุจังหวัด	๒๙. สำนักงานขนส่งจังหวัด
๑๔. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	๓๐. สำนักงานสถิติจังหวัด
๑๕. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	๓๑. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด
๑๖. สำนักงานเกษตรจังหวัด	๓๒. สำนักงานสถิติจังหวัด

ข. ส่วนราชการระดับอำเภอ

๑. อ. เมืองนครนายก ๒. อ. บ้านนา ๓. อ. องครักษ์ ๔. อ. ปากพลี

ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๔. สหุภิมบาลองครักษ์
๒. เทศบาลเมืองนครนายก	๕. สหุภิมบาลบ้านนา
๓. สหุภิมบาลท่าช้าง	๖. สหุภิมบาลเกาะหวาย

จากโครงสร้างราชการบริหารส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นจังหวัดนครนายก

มีหน่วยราชการบริหารส่วนกลาง ๒๒ หน่วย เลือกมา ๒๐ หน่วย ๗ ละ ๑ คน เป็น
๒๐ คน

ส่วนราชการระดับจังหวัดทุกกระทรวง ๓๒ หน่วย เลือกมา ๓๐ หน่วย ๗ ละ ๒ คน
รวมเป็น ๖๐ คน

ส่วนราชการระดับอำเภอ รวมทั้งนายอำเภอ ๕ คน กำนันในอำเภอนั้น ๕ คน ผู้ใหญ่
บ้าน ๕ คน รวมเป็นอำเภอละ ๑๕ คน รวม ๔ อำเภอ จำนวน ๖๐ คน

ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑๐ คน

เทศบาลเมืองนครนายก, สหุขาภิบาลท่าช้าง, สหุขาภิบาลองค์กรักษ์, สหุขาภิบาลบ้านนา,
สหุขาภิบาลเกาะหวาย หน่วยงานละ ๕ คน รวมเป็น ๒๕ คน

อาชีพอิสระอื่น ๆ เช่น นายธนาคาร, ทนายความ ฯลฯ จำนวน ๕ คน

รวมทั้งสิ้น ๑๔๐ คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมา ๑๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๘

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากประชากรวิจัยทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน ทั้งทางด้านความรู้และการทำงานที่
เกี่ยวข้องใกล้เคียงกับผู้ว่าราชการจังหวัด ประกอบกับมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์
สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นของทางราชการและเอกชนเพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยให้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้นจึงได้จัดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ก. แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง
๒ กลุ่ม โดยส่งกระจายเข้าไปยังกลุ่มตัวอย่าง อย่างทั่วถึงและเป็นการประหยัดเวลา อย่างไรก็ตาม
ก็ได้อาศัยการติดต่อกันโดยชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างทั้งทางโทรศัพท์และเข้าพบด้วยตัวเองตลอดจนการ
นัดวันเก็บรวบรวมหรือส่งกลับทางไปรษณีย์จากการส่งแบบสอบถามออกไป ๑๔๐ ชุด ส่งกลับคืนมา
๑๕๘ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๘

ข. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง เพื่อสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีใช้ข้าราชการจำเป็นต้องอธิบายทำความเข้าใจในแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพิ่มเติม เนื่องจากความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ตลอดจนความใกล้ชิด กลุ่มนี้จะมีความแตกต่างจากกลุ่มข้าราชการมาก

ค. ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สิ่งพิมพ์และเอกสารทั้งของทางราชการและเอกชน ทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ได้นำมาทดสอบข้าราชการในสำนักงานจังหวัด นครนายกก่อนดำเนินการทดสอบจริงทั้งนี้เพื่อหาจุดบกพร่องมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับแบบสอบถามนั้น แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องอาชีพ เพศ การศึกษาและรายได้

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง กับการยอมรับต่อ บทบาทและการนำของผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงหรือไม่ โดยได้แบ่งคำถามออกเป็น ๔ ประเด็นคือ

ประเด็นที่ ๑ ความสามารถในการบริหาร เป็นคำถามที่ต้องการทราบถึง ความสามารถของท่านผู้ว่าฯ กับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน โดยแบ่งออกเป็น ๘ หัวข้อด้วยกันคือ

๑. ความทุ่มเทในการทำงาน
๒. ความสามารถในการจูงใจ
๓. การให้คำแนะนำในการทำงาน
๔. การบอกรวดถประสงค์ในการทำงาน
๕. การเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย
๖. การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๗. ความเด็ดขาดในการตัดสินใจ
๘. การติดตามผลในการปฏิบัติงาน

โดยจัดเป็นคำถามอยู่ในข้อ ๒, ๕, ๖, ๗, ๘, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓

ประเด็นที่ ๒ ความสามารถในการปกครอง

๑. ความรู้ความสามารถในการปกครอง
๒. ความรู้ถึงสภาพทั่วไปของจังหวัด
๓. ความสามารถในการบังคับบัญชา
๔. ความสามารถในการระดมมวลชน

โดยจัดเป็นคำถามอยู่ในข้อ ๔, ๑๗, ๑๘, ๑๙

ประเด็นที่ ๓ ความเป็นผู้มคณธรรม

๑. ความสุภาพอ่อนโยน
๒. ความเป็นผู้มคณงามความดี
๓. ความอดทน
๔. ความยุติธรรม
๕. การเสียสละ

โดยจัดเป็นคำถามอยู่ในข้อ ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕

ประเด็นที่ ๔ การปฏิบัติตามหน้าที่ทั่วไปของผู้ว่าราชการจังหวัด

๑. การดูแลสาธารณะสมบัติ
๒. การส่งเสริมรักษาประเพณีของท้องถิ่น
๓. การส่งเสริมอาชีพ
๔. การพัฒนาท้องถิ่น
๕. การบรรเทาแก้ไขภัยพิบัติ
๖. การปราบปรามโจรผู้ร้าย

โดยจัดเป็นคำถามอยู่ในข้อ ๑๖, ๒๔, ๒๕, ๒๖, ๒๗, ๒๘

ปัญหาที่ถามแต่ละข้อ ต้องการทราบความคิดเห็นใน ๕ ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คิดเป็นคะแนน ๕ คะแนน
เห็นด้วย	คิดเป็นคะแนน ๔ คะแนน
ไม่มีข้อคิดเห็น	คิดเป็นคะแนน ๓ คะแนน
ไม่เห็นด้วย	คิดเป็นคะแนน ๒ คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คิดเป็นคะแนน ๑ คะแนน

แต่ละข้อจะตอบเพียง ๑ ระดับเท่านั้น ผลรวมของแต่ละข้อจะบอกถึงการยอมรับบทบาทของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง ในประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว และเมื่อรวมทั้ง ๔ ประเด็นเข้าด้วยกัน ก็จะทำให้ทราบถึงทัศนคติของชาวจังหวัดนครนายกที่มีต่อบทบาทและการเป็นผู้นำของท่านผู้ว่าราชการจังหวัด อย่างไรก็ตามเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างถึงแม้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับท่านผู้ว่า ฯ แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางคนอาจมีความเกี่ยวข้องน้อย ไม่สามารถให้ความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ได้ครบทั้ง ๔ ประเด็น จึงได้ทั้งคำถามลอย ซึ่งไม่นับรวมกับประเด็นทั้ง ๔ โดยถามความเห็นตรง ๆ เลยว่า ยอมรับในบทบาทของท่านผู้ว่า ฯ หญิง หรือไม่ หากยอมรับอยู่ในระดับใด ทั้งนี้ตัวคำถามจัดอยู่ในข้อ ๑,๓,๔ คำถามทั้ง ๓ ข้อ นอกจากต้องการคำตอบในตัวเองแล้วยังใช้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของผลรวมทั้ง ๔ ประเด็นด้วย ส่วนในข้อ ๑๐ ต้องการทราบถึงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ในการแต่งตั้งสตรีเป็นผู้นำราชการจังหวัด

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเปิด ต้องการทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของท่านผู้ว่า ฯ หญิง ว่ามีอะไรบ้าง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะต่อไป คำถามข้อสุดท้าย ถามถึงทัศนคติการยอมรับผู้นำสตรี โดยเป็นการขยายความจากข้อที่ ๑๐

สำหรับการสัมภาษณ์ ได้ตั้งหัวข้อเอาไว้ ๖ หัวข้อ คือ

ข้อ ๑ จากการทำหน้าที่ร่วมงานกับท่านผู้ว่า ฯ หญิง มาแล้ว ท่านจะพอบอกได้หรือไม่ว่าท่านผู้ว่า ฯ หญิง เป็นคนอย่างไร มีความรู้ความสามารถในการทำงานหรือไม่ แล้วผลงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

ข้อ ๒ ในการประชุมระดับจังหวัด เมื่อท่านผู้ว่า ฯ หญิง เป็นประธานในที่ประชุม ทุกคนให้ความร่วมมือในการมาประชุมโดยพร้อมเพรียงกันหรือไม่ ท่านผู้ว่า ฯ หญิง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่การตัดสินใจในปัญหาต่างเป็นอย่างไร

ข้อ ๓ ท่านผู้ว่า ฯ หญิง มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน ขอความร่วมมือจากหน่วยราชการหรือภาคเอกชนได้มากน้อยเพียงใด

ข้อ ๔ ท่านผู้ว่า ฯ หญิง สนใจในการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ หรือไม่ และได้ริเริ่มทำงานอะไรใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวจังหวัดนครนายกบ้างหรือไม่

ข้อ ๕ ท่านผู้ว่า ฯ หญิง มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์หรือไม่ โดยได้ลงไปพบปะกับประชาชนหรือสื่อมวลชน เพื่อชี้แจงนโยบาย ในการทำงาน บางหรือไม่

ข้อ ๖ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ในการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนอื่น ๆ ต่อไป

หัวข้อในการสัมภาษณ์นี้ มีจุดมุ่งหมายในการถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ทั้ง ๔ ประเด็นตามแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและ เพื่อใช้ในการให้ข้อเสนอแนะต่อไป

การดำเนินการสำรวจข้อมูลและการเก็บข้อมูล

ก่อนที่จะออกสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นทั้งกลุ่มข้าราชการและประชาชนที่ได้ทำงานใกล้ชิดกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผลของการตอบแบบสอบถามอาจจะกระทบกระเทือนต่อการทำงานได้ ทั้งนี้เป็นเพราะการให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา อาจทำให้ท่านผู้ว่า ฯ หญิง รู้สึกไม่สบายใจ ผู้ทำการวิจัยจึงได้ขอเข้าพบกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขออนุญาตทำการวิจัย และได้อธิบายถึงประโยชน์ในทางวิชาการที่จะได้เป็นข้อมูลในการพิจารณาแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนต่อไป อีกทั้งจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่ เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไข

ในการนี้ ผู้ทำการวิจัยได้ขอให้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง ทำหนังสืออนุญาตให้ทำการวิจัยเอาไว้ ๑ ฉบับ และได้ขอความกรุณาแจ้งเรื่องนี้ในที่ประชุมของจังหวัด เพื่อให้ทราบทั่วกันและไม่ต้องวิตกในการตอบคำถามตามความเป็นจริง

หลังจากนั้น ได้ติดต่อกลุ่มตัวอย่างทางโทรศัพท์เพื่อนัดหมายสัมภาษณ์และให้ตอบแบบสอบถามในโอกาสเดียวกัน ส่วนการรวบรวมแบบสอบถามได้นัดหมายเวลาที่จะกลับมารับด้วยตนเอง หากรายได้ไม่สะดวกก็ให้ส่งกลับทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จำแนกหมวดหมู่ แจนับวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ spss^๕. เป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติการ เพื่อนำเสนอออกมาในรูปของค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าพายเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าทางสถิติ T-Test